

**DODJELA TRINAESTOJULSKE NAGRADE ZA
2019.
GOVOR PREDSEDNIKA SKUPŠTINE CRNE
GORE
IVANA BRAJOVIĆA**

Podgorica, 12. jul 2019.

Poštovane dame i gospodo,

Crna Gora nije ni najmanja, ni najveća. A nije ni srednja. Upravo je ovolika kolika je dovoljna sebi, i nama, i svima dobronamjernima. No, bez obzira kolika je, nemoćna ili snažna, odvajkada je bilo onih koji su mislili da je Crna Gora lak zalogaj - nekada vojskama, ideologijama i religijama, danas - populistima i demagozima... Ali opstajala je i nikad nije, niti će nestati.

Mi znamo da nije lako stati, suočiti se, sprovesti u djelo i održati za sva vremena... ni misao, a kamoli održati jednu zemlju koja traje milenijum i više na Balkanu. Upravo zato postoji savremena - današnja Crna Gora koja je izabrala svoj evroatlantski i evropski put. Pokazali smo da ne želimo više sukobe, nego rad, vladavinu prava, socijalnu pravdu i jednakosti koji su personifikacija svake uspješne demokratije i zemlje na svijetu.

Ali ne bi bilo savremene Crne Gore da nije bilo 13. jula. Onog 1878, kad je naša nezavisnost potvrđena na

Berlinskom kongresu; ili onog 1941, kad se sa trideset hiljada ustanika rodila nova, slobodarska Crna Gora prevarena '18-te. Kao i ovog jula kad u slobodnoj i nezavisnoj Crnoj Gori slavimo njen Dan državnosti i uručujemo Trinaestojulske nagrade.

Srećan sam što mogu da kažem da je 13. jul najljepša crnogorska priča, ikada ispričana ili napisana... Trinaesti jul za nas građane Crne Gore nije samo datum, nego više od toga. 13. jul je Crna Gora.

Trinaestojulski ustanak je najplemenitija istorijska knjiga Crne Gore i porobljene Evrope '41. godine. Knjiga čiji su impresum i starostavne stranice štampane u najstarijoj državnoj štampariji na svijetu - u srednjovjekovnoj Crnoj Gori... Ona knjiga čija su olovna slova pretopljena u zrna osvajala slobodu naše domovine... Ona knjiga koja se i danas piše i nikad ne smije biti završena, jer bi to bio kraj Crne Gore. Jer istorije se pišu, a države žive sa svojim narodima.

Dragi prijatelji, tradicija i istorija pamte da se u našoj zemlji riječ baštinila, gajila i uzdizala na pijedestal svetinje. Ali, takođe, mi smo svjedoci da živimo u vremenu kada riječ, izgovorena i napisana, data i obećana, počinje da devalvira, da se iz odore progonjene presvlači u kostim progonioca, da umjesto da sabira - riječ razdvaja i sabotira, umjesto da utemeljuje - ona targetira, umjesto da etablira - ona rasplinjuje i relativizuje... U takvim vremenima, a mi imamo privilegiju ili izazov da živimo u njima, jedino mudrost nadživi korist i inat, kao što i

razboritost nadživi anemiju i letargiju. Zato moramo biti mudri i strpljivi, jer istina uvijek nađe svoj put na vidjelo.

Nije novo drugačije misliti; nije novo ne slagati se; nije novo pobuniti se... Ali nije ni novo stati i razabrati dobro od lošeg; nije novo odbraniti se; i nije novo odvojiti žito od kukolja, sviđalo se to kome ili ne. Takođe, nije novo reći, kao što nije novo odgovoriti. A ovdje smo da kažemo i stanemo iza naših riječi. Da uradimo i stanemo iza naših odluka... kao mnogo puta do sada i težih i izazovnijih nego što su danas. Iz svih navedenih razloga danas ću da kažem da je zadovoljstvo više što ovdje uručujemo nagrade za riječi pretočene u djela, a ne samo za stvaraoce, one koje naše stvaralaštvo i nagrade brane od nas samih, ma kako se zvali. Riječi koje su ukoričene, a mnogo prije toga ukorijenjene i usječene u crnogorsko biće.

Odavno već čitamo djela prof. dr Božidara Šekularca koji se suočio sa crnogorskom istorijom, kao sa vječnim takmacom ili alter egom njegove ličnosti, i uzeo na sebe teško breme izučavanja od istoka do zapada, od sjevera do juga, i nosi ga, tek katkad počinovši sa nekom knjigom, naučnim radom i monografijom. A tek danas mu se Crna Gora odužila za sve što je učinio za nju, ili ona za njega, svejedno je, jer čovjek i otadžbina su jedno te isto. A da su jedno te isto, čovjek i domovina, zna i Dragan Perović koji nije samo obilazio Crnogorce u svijetu i izvanrednim serijalom otkrivao Crnogorce Crnogorcima, već je hodnicima vremena tumarao i istjerivao naše mitove u istine, koje su nam uvijek, a pogotovo u današnjem vremenu neophodne za naš napadnuti identitet. Da su

čovjek i otadžbina jedno te isto, odavno je spoznao i Pavle Goranović, pjesnik koji daleko vidi gledajući borhesovskim svevidećim sljepilom, i ostavljajući budućim vremenima na amanet stihove koji pišu modernu crnogorsku književnost. Onu koja je jednako kao identitet bila otimana, odlutala i odviknuta od svoje rodne grude i matice.

Zato, gospodo nagrađeni, na amanet Vam Trinaestojulska nagrada i da je štitite i branite svojim budućim djelima i stvaralaštvom i boljim i dosljednijim, jer stvaralačko djelo koje ostaje kao zaloga budućim generacijama nikada ne može biti dovoljno nagrađeno.

Dame i gospodo, danas žanjemo ono što su naši preci posijali. Sve ono što je preživjelo decenijske suše i poplave, snjegove i vjetrove; što je nadživjelo ideološke, religijske i druge različitosti i sukobe; što je učvrstilo i utemeljilo iskru crnogorske državnosti i umrežilo crnogorsko slobodno nebo u civilizacijskom modernom sazvežđu. Danas se sa pijetetom klanjamo crnogorskim žrtvama koje su živote uzidale u branik od najvećeg zla čovječanstva - fašizma.

Njima slava, a Vama, poštovani dobitnici - hvala na radu i pregnuću, jer vaš uspjeh i dostignuća su uspjeh i dostignuća Crne Gore.